

73-årige Vagn Bruncke midt i sin farverige Saab-samling. Vagn har også et stort reservedelslager, som andre ejere af mærket har glæde af. FOTO: HENRIK KØHLER

Als, en overset sønderjysk perle

På Als har de stednavne som: Pøl, Paragraf 5 og Røde Næb - og endda et vaskeægte Saab-museum

AF HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandsavis.dk

Nyfalden sne dækker land og by. Solen står strålende skarpt på en klar og blå himmel denne frostklare morgen i Sønderborg. Morgenbuffeten på Hotel Garni serveres i et lyst lokale med en betagende udsigt over byen fra de store panoramavinduer. Brødet er fra det lokale Kajs Bageri og helt uden for kategori. Hotellet er en gammel patriciervilla fra 1905, opført, da området var tysk. Det afspejler sig i bygningsstilen, men der er også et lille strejf af eventyrligt Disney-slot ind over. Man bliver nysgerrig og får lyst til at gå op ad den svungne hovedtrappe for at se, hvad der gemmer sig bag hoveddøren til den specielle bygning.

Der er besøg af en hel del hollændere, så vi tiltales på engelsk af den 30-årige ansatte kvinde, der straks opdager fadæsen. Jeg replicerer kvikt, at så vil vi hellere have det på sønderjysk, og det får vi så mæ det vuns. Det afføder en længere snak om, hvordan det egentlig forholder sig med »æ sproch« anno 2026. Kvinden fortæller, at det i hendes tid har haft en del at sige, hvilken skole man har gået på. Unge på landet og håndværkertyper har derimod i overvejende grad holdt fast i det sønderjyske uanset modeluner, og de senere år er det heldigvis blevet meget accepteret at kunne beherske dialekten.

Der er produceret film på sønderjysk, og Rikke Thomsen, der er Sønderjyllands svar på Niels Hausgaard (uden stand-up), turnerer i hele Danmark med sange på sønderjysk. Vores værtinde kender til tilflyttere, der knokler med at beherske »æ sproch«. Og så nævner hun fænomenet »Verdensmesterskabet i sønderjysk«, som er et relativt nyt tiltag.

Denne formiddag er fru optaget til anden side, så jeg spænder sikkerhedssele og sætter kursen mod Fynshav Færgehavn mod nordøst. Det er sørme et gudsforladt sted, selv i det gode vejr. Så er det sjovere at køre på de små veje langs naturhegn og møde husmandssteder og bondegårde.

På torvet i Guderup kommer fire sortklædte street-teenagere daskende. Den ene har et stort logo bag på jakken: »Æ Alsinge Knallertklub Anno 2020«. Han har fået jakken af sin papfar, der kører rundt sammen med andre voksne på veteranknallert i fritiden. Den ene af de fire flygter skrigende væk, da jeg hiver kameraet frem.

På et højedrag holder jeg ind ved en gammel mølle uden hat og vinger. Den er beklædt med pandeplader. Smuk er den ikke, men fascinerende at betragte, og man føler en stille glæde ved, at pensionisttilværelsen ikke inkluderer at vedligeholde sådan et klenodie.

Vagns Saab-museum

Klokken halv elleve, en halv time for tid-

Kører man gennem Svenstrup midt på Als, er det svært at overse Saab-museet. I nabobygningens vinduer er der mannequiner i Saab-outfit.

ligt, ruller jeg ind på Vagns Saab Museum i Svenstrup. Foran museet, under et gigantisk blåt Saab-logo, er placeret et par gamle fotogene BP-benzinstandere. Vagn Bruncke er der allerede og står og sludrer løs med nogle mekanikere på det værksted, som han solgte fra for 26 år siden.

Jeg har været lidt spændt på at møde ham, for hvad er det mon for en type, der forelskede sig i et svensk bilmærke, da han i 1967 kom i lære hos Saab i Sønderborg, og siden har indsamlet og restaureret de gamle totakts-biler? Museet åbnede i 1987 med fem biler og huser i dag 11 velholdte eksemplarer, der står tæt parkeret i sildebensformation. Alle er

velpolerede og køreklar, og hver enkelt rummer sin helt særlige historie, som Vagn gerne fortæller.

Den røde har bragt familien til Nordkap og retur, den gule er udstyret til rallykørsel, og så er der en bil, der gemte på en rund æske, der indeholder grammofoonplader med taler af Hitler. Vi er enige om, at der var mere spræl i farvevalget på biler på den tid, og at formgivningen tog stort hensyn til luftmodstand.

Han har haft besøg af mænd på polterabend, skoleklasser og en hel delegation fra Nicaragua. Ved den lejlighed forstod han ingenting. »Du skulle have ringet til mig,« siger jeg. »Jeg kendte dig jo ikke dengang,« svarer Vagn.